

[Martin.]

ning, og spørge, om de har ønsker, som vi måske kunne være dem behjælpelige med at få opfyldt.

Foss: Det foreliggende lovforslag er jo baseret på samordningsudvalgets betænkning. Det er det nævnte udvalg, som har fremsat ønske om et egentligt „institut for konjunkturforskning“ med den opgave „på grundlag af foreliggende materiale at fremkomme med beregninger over og skøn over den nærmeste fremtids økonomiske udvikling.“

Denne opgave er ikke nær så klart udtrykt i lovforslaget. I lovforslaget er der tale om „planmæssig konjunkturforskning“ og „at skønne over konjunkturforløbet samt undersøge virkningerne“ o. s. v. Det fremgår imidlertid klart af det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaards udtalelser her for ganske nylig, at det i virkeligheden drejer sig om et skøn over fremtiden. Det kunne have været udtrykt lidt klarere i lovforslaget, men vi forstår jo meningen.

Forholdet er det, at hvis det kun drejede sig om at undersøge, hvad der er sket på de økonomiske områder, ville det vel være muligt at overlade dette arbejde til statistisk departement. Det fremhæves i samordningsudvalgets betænkning, at vor økonomiske statistik sammenlignet med andre landes ligger på et højt niveau, og jeg har aldrig hørt nogen udtale tvivl om statistisk departements absolutte redelighed og neutralitet.

Hvis der er brug for yderligere statistiske oplysninger f. eks. af kortfristet art, således som samordningsudvalget peger på, måtte det vel være muligt for statistisk departement at udvide sine undersøgelser, eventuelt måtte man give departementet de fornødne midler til en sådan udvidet undersøgelse. Det måtte vel også kunne lade sig gøre at give statistisk departement mulighed for at indsamle og sammenarbejde oplysninger fra andre kommissioner og organisationer, med andre ord: at fremskaffe det samlede overblik over vor økonomiske udvikling, som samordningsudvalget efterlyser.

Jeg mener altså, at hvis det kun drejer sig om at kortlægge, hvad der er sket på

de økonomiske områder, er det tvivlsomt, om vi behøver et nyt institut.

Anderledes stiller det sig, hvis meningen er — og det er det øjensynligt — at skønne over fremtiden. Hvis det virkelig er muligt at se ind i fremtiden, er det klart, at der her vil være opnået noget af stor værdi. Vi har allerede hørt en betydelig skepsis komme til orde i dag, men jeg tør ikke benægte, at der er visse muligheder. Det gælder vel om den nationaløkonomiske videnskab, som det gælder om den historiske videnskab, at den samler erfaringer, der kunne være til nytte for kommende slægtled, hvis disse slægtled ville gøre sig den umage at studere den historiske udvikling. Nok gentager historien sig i store træk, men det er bare ikke altid på samme måde.

Hvis vi vil se lidt på vore historiske erfaringer med hensyn til at spå om den økonomiske udvikling, har vi desværre ikke lutter gode erfaringer. Jeg minder om det såkaldte professorudvalg, der i sin tid fortalte os, at der efter krigen ville blive stor arbejdsløshed. Der var vist ikke ret mange, der var klogere, i hvert fald hørte man dem ikke, men spådommen var jo forkert.

Et andet eksempel: efter krigen oprettholdt man boligstøttelovgivningen med billige lån fra staten, ikke på grund af arbejdsløshed, men fordi man troede, at der ville komme et prisfald, og så gjaldt det om at skære den økonomiske spidsbelastning af byggeriet. Hvis man i stedet for havde fortalt folk, hvorledes de økonomiske forhold ville blive i virkeligheden, nemlig at der ikke ville komme noget prisfald, og hvis man i stedet for havde sagt til håndværkere, bygherrer og deres bankforbindelser, at det eneste rigtige ville være at skynde sig at bygge, fordi de kommende års byggeri ville blive endnu mindre, så ville vi sandsynligvis have fået myndst lige så mange huse, uden at man havde behøvet at give billige statslån. Dertil kan siges, at det er netop et bevis for, at vi skulle have haft et institut for konjunkturforskning. Ja, måske, men måske kunne vore nationaløkonomer have sagt os besked uden et institut, altså hvis de havde været så kloge og forudseende, at de kunne se, hvad vi andre ikke kunne se.

Der kunne nævnes andre tilfælde, f. eks.